

3.1

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Географічний факультет

Кафедра географії України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
« 28 » серпня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ПРИРОДНО-
ОРІЄНТОВАНОЇ РЕКРЕАЦІЇ ТА ЕКОТУРИЗМУ**

для студентів

галузь знань **10 - природничі науки**
спеціальність **106 - географія**
освітній рівень **магістр**
освітня програма **географія рекреації та туризму**
вид дисципліни **вибіркова**

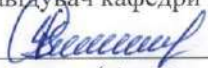
Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2023 /2024**
Семестр **3**
Кількість кредитів ECTS **6**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладач: **Кочеткова Ірина Валентинівна**, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» _____ (дата) 20__ р.
на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» _____ (дата) 20__ р.

Розробник(и): **Кочеткова Ірина Валентинівна**, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України

ЗАТВЕРДЖЕНО
« 25 » серпня 2023 р.

Завідувач кафедри географії України
 доц. Сергій УЛІГАНЕЦЬ
(підпис)

Протокол № 1 від « 25 » серпня 2023 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від « 28 » серпня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії (Наталія КОРОГОДА.)
(підпис)

« 28 » серпня 2023 р.

ВСТУП

Мета дисципліни – надати знання з основ управління регіональним розвитком у сфері рекреації і туризму, що дозволить в практичній діяльності приймати відповідальні рішення, розв'язувати складні задачі і прикладні проблеми рекреаційно-туристичного природокористування, сформуванати навички і вміння проведення досліджень та здійснення інноваційної діяльності за невизначених умов і вимог з міського і регіонального природо-орієнтованого і екотуризму.

Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1. Студент має знати основи менеджменту та територіального управління, володіти термінологією туризмознавства.
2. Успішне оволодіння дисциплінами «Управління розвитком рекреації та туризму: територіальне планування, рекреаційний благоустрій та зонінг», «Географічна індикація ресурсів рекреації та туризму: геобренди територій», «Теорія та практика розвитку курортів: географічні передумови, просторова організація».
3. Володіти елементарними навичками роботи у пошукових Internet-системах, здатністю отримувати та аналізувати інформацію з різних джерел.

Анотація навчальної дисципліни: розглядаються основні терміни і поняття, принципи і підходи до управління регіональним розвитком, інструменти і важелі управління природо-орієнтованими видами туризму і рекреації, інтеграційні процеси в індустрії туризму на регіональному та місцевому рівнях; значна увага приділяється ролі ресурсів в регіональному розвитку і необхідності формування кадастру як основи регіонального управління на основі розробки маркетингової стратегії розвитку регіону, дестинацій і кластерів природо-орієнтованих видів туризму; розкриваються специфічні риси брендингу природо-орієнтованих видів туризму і екотуризму, управління розвитком міського туризму на основі аналізу регіональних стратегій та кращих управлінських практик.

Студент повинен знати: основні терміни і поняття регіонального управління природо-орієнтованими видами туризму і рекреації, принципи і концепції, важелі і механізми регіонального управління та їх застосування на всіх рівнях управління.

Студент повинен вміти: аналізувати наявні стратегії регіонального розвитку, проводити дослідження рекреаційно-туристичних ресурсів і їх оцінку для потреб розвитку регіонального і міського туризму, формування туристичних дестинацій і кластерів туризму; **володіти** інструментами маркетингового аналізу з метою створення і просування бренду регіону, дестинації чи кластеру з урахуванням кращих управлінських практик регіонального розвитку природо-орієнтованих видів туризму.

Завдання дисципліни «Управління регіональним розвитком природно-орієнтованої рекреації та екотуризму» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Географія рекреації та туризму», зокрема:

здатність проводити дослідження на відповідному рівні, розробляти та вміти управляти проектами (ЗК-8); здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування (СК-3); здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації, проводити їхню геоекологічну та суспільно-

географічну експертизу й моніторинг, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування (СК-5).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати передумови необхідності регіональної політики, основні підходи до розуміння регіональної політики, цілі та завдання державної регіональної політики, принципи, стратегічні завдання, структурні компоненти регіональної політики, повноваження органів регіонального управління та місцевого самоврядування	<i>Лекції</i>		5%
1.2	Знати характеристики туризму як системи і об'єкта управління, особливості взаємодії туризму з економікою регіону.	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		5%
1.3	Знати особливості управління регіональним розвитком туристичної галузі в країнах світу, роль міжнародних організацій в регулюванні й управлінні туристичною діяльністю, форми, методи та механізм регулювання і управління регіональним розвитком туризму.	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		5%
1.4	Розуміти сутність регіонального маркетингу, особливості маркетингового підходу до формування туристичного продукту регіону та значення інформаційно-аналітичного забезпечення регіонального маркетингу.	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		5%
1.5	Розуміти сутність планування та його роль у розвитку туризму, механізм та основні етапи процесу планування.	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		5%
1.6	Знати теоретико-методичні підходи до визначення сутності і управління туристичними дестинаціями природо-орієнтованих видів туризму і екотуризму	<i>Лекції</i>		5%
1.7	Розуміти мету та завдання брендингу природо-орієнтованих видів туризму і екотуризму.	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		5%
1.8	Знати ресурсне забезпечення регіонального розвитку туризму та методи розробки кадастру туристичних ресурсів регіону	<i>Лекції, семінарські заняття</i>	<i>Доповідь, опитування</i>	5%

Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку ухвалених рішень. (P05)	+		+	+	+		+	+		
Знати та застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем, знати та визначати можливості та межі їх застосування, знати сучасні кількісні та якісні методи географічних досліджень, інформаційно-комунікативні технології та системи поширення інформації, вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності. (P10)				+	+		+	+		+
Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування (P11)	+			+	+		+	+		+
Формулювати наукові гіпотези, вміти виявляти та визначати актуальні аспекти у фундаментальних і прикладних напрямках досліджень, розробляти та управляти проектами у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування. (P14)	+	+		+	+		+	+		+

Результати навчання дисципліни (код)	2.1.	2.2	2.3.	2.4.	3	4
Програмні результати навчання (назва)						
Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді на засадах безпеки, толерантності та розуміння морально-етичних цінностей та пріоритетів. Вміти здійснювати науково-дослідницькі, освітньо-виховні, експертно-консультаційні функції (P02)			+	+	+	+
Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку ухвалених рішень. (P05)	+	+	+	+		
Знати та застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем, знати та визначати можливості та межі їх застосування, знати сучасні кількісні та якісні методи	+	+	+	+		

географічних досліджень, інформаційно-комунікативні технології та системи поширення інформації, вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності. (P10)					
Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоecологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування (P11)	+	+	+		
Формулювати наукові гіпотези, вміти виявляти та визначати актуальні аспекти у фундаментальних і прикладних напрямках досліджень, розробляти та управляти проектами у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування. (P14)	+	+	+		

7. Схема формування оцінки: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами відповідей на семінарських заняттях та заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

результати навчання – **1 (знання)** – до 50%;

результати навчання – **2 (вміння)** - до 40%;

результати навчання – **3 (комунікація)** - до 5%;

результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 5%

7.1 Форми оцінювання студентів:

Заняття проводяться у вигляді лекцій та семінарів. Завершується дисципліна заліком.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні захисту проекту, доповідей та відповідей на семінарах.

Організація оцінювання: на семінарських заняттях оцінюється доповідь та відповіді на додаткові питання. Теми семінарів виголошуються відповідно до графіка проведення семінарських занять. Окремо розробляється проект, що має бути захищений на семінарах.

Оцінювання за формами контролю:

	<i>Min. – 35 балів</i>	<i>Max. – 60 балів</i>
Відповіді на семінарах 1-3	<i>«5» x 3 = 15</i>	<i>«10» x 3 = 30</i>
Відповіді на семінарах 4 - 7	<i>«20» x 1 = 20</i>	<i>«30» x 1 = 30</i>
«1» мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент. 1 - мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.		

Умови допуску до заліку: рекомендований мінімум для допуску - 35 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 35 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі заліку.

Білет на залік складається з двох питань. На кожне з двох питань студент дає письмову відповідь та усно відповідає на додаткові питання. Максимальна кількість балів за вірну відповідь на одне питання – 20 балів. Максимальна кількість балів під час заліку – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 25 (*60% максимальної кількості балів, відведених на іспит*).

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	35	25	60
Максимум	60	40	100

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Шкала відповідності

Зараховано	60-100
Не зараховано	0-59

8. Структура навчальної дисципліни

	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Тема 1. Вступ. Визначення основних понять і підходів до розуміння управління регіональним розвитком туризму.	2	0	10
2	Тема 2. Мета, принципи, інструменти й важелі управління регіональним розвитком туризму	2	0	10
3	Тема 3. Ресурсне забезпечення регіонального розвитку туризму. Розробка кадастру туристичних ресурсів регіону	4	2	10
4	Тема 4. Особливості інтеграційних процесів в управлінні організаціями індустрії туризму в регіоні	2	2	10
5	Тема 5. Регіональний маркетинг як інструмент управління регіональним розвитком туризму	2	2	10
6	Тема 6. Особливості формування та реалізації маркетингової стратегії регіону	2	2	13
7	Тема 7. Організації з маркетингу дестинацій	2	0	15
8	Тема 8. Концепція рекреаційно-туристичного кластеру	2	0	10
9	Тема 9. Брендінг як інструмент активізації регіонального туризму	2	2	15
10	Тема 10. City Tourism: стратегічний елемент міського планування та управління	2	0	10
11	Тема 11. Аналіз існуючих концепцій, стратегій та програм розвитку туризму в регіонах України	4	2	10
12	Тема 12. Внесок туризму в регіональний розвиток: аналіз кращих управлінських практик	4	3	10
	Всього	30	15	133

Загальний обсяг **180 год.**

в тому числі:

Лекції – **30 год.**

Семінари – **15 год.**

Самостійна робота - **133 год.**

Консультації – **2 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основні:

1. Дутчак С. В. Управління регіональним розвитком туризму: навч. посіб./ С. В. Дутчак. — Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. — С.70—80.
2. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 740 с
3. Управління регіональним розвитком туризму: навч. посіб. / Д. М. Стеченко, І. В. Безуглий та ін.; за ред. Д. М. Стеченка. — К.: Знання, 2012. — С.109—132
4. Управління регіональним розвитком туризму: навч. посіб. / за ред. В. Ф. Семенова. — Одеса, 2011. — С.82—103.

Додаткові:

1. Costa, T., Lima, M. J. Cooperation in tourism and regional development./ *Tourism & management studies*, 2018, 14(4), 50-62.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6802775>
2. Shahraki, A. A. Tourism development techniques in the urban master plan. / *Cogent Business & Management*, 2022, 9(1), 2042977.
<https://doi.org/10.1080/23311975.2022.2042977>
3. Wray, M., Dredge, D., Cox, C., Buultjens, J., Hollick, M., Lee, D., ... & Lacroix, C. (2010). Sustainable regional tourism destinations: Best practice for management, development and marketing. Goldcoast: CRC for Sustainable Tourism Pty Ltd.
4. Yai, K. L., Province, K. A master plan for sustainable tourism development / Working Paper, 2007, № 06. <https://www.econstor.eu/handle/10419/59387>
5. Биркович В.І. Державне регулювання сфери туризму на регіональному рівні : автореф. дис. на здобуття науков. ступеня канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / Віктор Іванович Биркович –Запоріжжя, 2007. – 20 с
6. Бренд-менеджмент: вимір глобальний, вибір локальний : Міжнар. кол. монографія / ред. Є. В. Ромата ; Ін-т журн-ки Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка [та ін.]. – Київ : Студцентр, 2021. – С. 138-146.
7. Всесвітня туристична організація [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.world-tourism.org>
8. Гаврилюк, А. М.. Державна політика у сфері туризму в Україні: соціогуманітарний вимір: монографія. – К.: Ліра-К, 2020
9. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту та маркетингу. Навч.посібн. / Олександр Юрійович Дмитрук – К. : Альтерпрес, 2004. – 192 с.
10. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм як регулюючий чинник урбанізації // Фізична географія і геоморфологія. / Олександр Юрійович Дмитрук – К. : Обрії, 2001. – № 40. – С.47–52.
11. Закон України «Про державні цільові програми» // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - №25, ст. 352.
12. Любіцева О., Кочеткова І. Наукові принципи туристськоцентричного підходу до оцінки атрактивності геосайтів України// Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали XV Міжнародної наукової конференції. – Львів, 2021. – 326 с. – сс. 145-150
13. Любіцева О.О., Кочеткова І.В. Актуалізація фортифікаційних екскурсійно-туристичних ресурсів околиць Києва// Фортифікації в туризмі: потенціал, стан, промоція, інновації: Матеріали міжнародного науково-практичного інтернет-семінару (Київ, 23 квітня 2021 р.) – К.:ТОВ «Геопринт», 2021.-154 с.-сс. 64-67

14. О.Любіцева, І.Кочеткова. Slowtourism як підхід до формування іміджу малих міст України// Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали XVI Міжнародної наукової конференції. – Львів, 2022. – 312 с.
15. Парфіненко А. Ю. Культура як джерело конкурентних переваг та складова туристичного іміджу регіону // Туризм в системі пріоритетів регіонального розвитку: Монографія / Під ред. проф. В. В. Александрова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – С. 88-105.
16. Туристичний імідж регіону: Монографія / За ред. Парфіненко А. Ю. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 315 с